

rok v tomto směru zrušiti a obžalovaného co do přestupku dle §u 491 tr. zák. z obžaloby sprostiti.

Čís. 1675.

Průtahy dlužníkovy v návrhu na zavedení vyrovnacího řízení nebo vyhlášení úpadku (§ 486 čís. 2 tr. zák.) jsou jen tehdy nezávadnými, omezuje-li se dlužník na takové úkony, jeho jmění se dotýkající, jimiž se ani nezmenšuje kvóta, jaké by se dosavadním věřitelům dostalo, kdyby jmění dlužníkovy bylo ihned použito k uspokojení těchto věřitelů, ani nevydává se nový věřitel nebezpečí, že dostane menší úplatu, než úplné zaplacení.

Při odsouzení pro přečin §u 486 čís. 2 tr. zák. nelze vysloviti ztrátu práva volebního ani, byl-li čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných.

Veřejný zájem není důvodem odepření podmíněného odsouzení podle §u 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 16. června 1924, Zm II 32/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 4. prosince 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 486 čís. 2 tr. zák.; vyhověl však odvolání z výroku, jímž byl zamítnut návrh obžalovaného, by mu povolen byl podmíněný odklad trestu, zrušil rozsudek nalézacího soudu co do tohoto výroku a soudu nalézacímu nařídil, aby po provedeném šetření znova rozhodl o návrhu obžalovaného na podmíněné odsouzení. Podle §u 290 tr. ř. zrušil současně rozsudek nalézacího soudu ve výroku, jímž vyslovena byla u obžalovaného ztráta práva volebního, jako zmatečný.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti dle čís. 10, správně dle čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., popírajíc, že nejde při skutku obžalovaného o trestný čin, k pravomoci soudů příslušející, a domáhajíc se sprostění stěžovatele z obžaloby. Pokud dovozuje, že úpadek stěžovatelův jest následkem nepříznivých hospodářských poměrů, zejména stávek horníků a poklesu cen, jsou vývody její bezpředmětnými. Neboť napadený rozsudek nečiní stěžovatele zodpovědným za nedbalé přivodění nezpůsobilosti k placení, nýbrž uznává stěžovatelé vinným toliko, že poškozoval své věřitele tím, že, jsa si vědom své nezpůsobilosti k placení, nové dluhy dělal a dluhy splácel, aniž navrhl včas zahájení vyrovnacího řízení nebo vyhlášení úpadku. Stížnost neběře v pochybnosti formální bezvadnost skutkových zjištění, že obžalovaný musel věděti, že si tudíž byl vědom toho, že jest značně předlužen, již dávno před žádostí o zavedení vyrovnacího řízení, a že přes to činil dále až do druhé polovice listopadu 1922 objednávky, tedy dluhy. Nepříčí se správnému výkladu zákona, odvozuje-li nalézací soud ze stavu pře-

dlužení stěžovatelova stav jeho nezpůsobilosti k placení, t. j. jeho nemohoucnost, uspokojiti veškeré věřitele zúplna v době, pravidlům řádného obchodu přiměřené. Nemohl stěžovatel při nepatrném rozsahu svého obchodu, zahájeného bez jakéhokoliv provozovacího kapitálu, při značné výši stále rostoucího schodku, činícího konečně 198.218 Kč 92 h, při neblahých poměrech hospodářských a při nedostatku jinakého zdroje příjmů doufati, že dalším obchodováním vyzíská v přiměřené době tolik, že schodek úplně zmizí a majetek jeho dostačí k úplnému zaplacení všech dluhů. Při zjišťování stavu předložení přihlížel nalézací soud správně netoliko k obchodním dluhům, nýbrž i k pohledávkám ostatních věřitelů stěžovatelových. Třebaže snad tyto dluhy nesoúvisely s obchodováním stěžovatelovým, měli dotčení věřitelé nárok na uspokojení svých pohledávek z celého jmění stěžovatelova, sбиhající se se stejným nárokem věřitelů obchodních. Ustanovení §u 486 čís. 2 tr. zák. ukládá dlužníkovi více věřitelů, by, poznav svou nezpůsobilost k placení, v čas navrhl dozor nad svým obchodem, vyrovnávací řízení nebo vyhlášení úpadku. Pojem včasnosti sluší vymeziti dle účelu tohoto ustanovení, by bylo zabráněno dalšímu poškozování věřitelů, t. j., aby účinky nastavší již nezpůsobilosti dlužníkovy zůstaly omezeny na osoby, které byly věřiteli v této době. Průtahy dlužníkovy v návrhu zákonem nařizeném, budou tudíž s hlediska trestního práva nezávadnými jen tehdy, omezuje-li se dlužník na takové úkony, jmění jeho se dotýkající, jimiž se ani nezmenšuje kvota, jaké by se věřitelům (již tu jsoucím) dostalo, kdyby jmění dlužníkovy bylo ihned použito k uspokojení těchto věřitelů, ani nevydává se nový věřitel nebezpečí, že dostane menší úplatu, než úplné zaplacení. Chráníť zákon — jak z jasného jeho znění vyplývá — netoliko veškeré věřitelstvo jako celek, nýbrž i části jeho, tudíž i jednotlivé věřitele proti škodlivým pro ně úkonům aneb opomenutím dlužníkovým rázu §u 486 čís. 2 tr. zák. Nelze proto souhlasiti s povšechným — ostatně spis Rintelen »Die Konkursordnung« nepřesně citujícím — názorem stížnosti, že není skutková podstata §u 486 tr. zák. čís. 2 splněna, učinil-li sice dlužník nový dluh, dostala-li se však následkem nového závazku do dlužníkovy jmění věc, jejíž cena odpovídá výši přibývšího dluhu. Takový úkon není ovšem na újmu dřívějším věřitelům, jest však na újmu věřiteli znova přibývšímu. Neboť tento získá za úplatu, kterou dal, nikoliv úplatu plnou, nýbrž toliko nárok na poměrné uspokojení ze jmění dlužníka, neschopného k placení. I v projednávaném případě dostalo se — jak ze spisů vyplývá — věřitelům jen 25% pohledávek, takže i věřitelé, novými dluhy dotčení, byli poškozeni o 75% úplat, jimi daných. Právem proto předpokládá nalézací soud, že jednáním, po případě opomenutím stěžovatele, t. j. děláním nových dluhů a opomenutím včasného návrhu na vyrovnávací řízení byla celá řada stěžovatelových věřitelů poškozena. Bylo-li však objednávání a odebírání zboží na úvěr na újmu osobám, u nichž se stěžovatel mimo kruh dosavadních věřitelů dlužil, a přičilo-li se proto trestnímu zákonu, nemůže stěžovatele sprostiti zodpovědnosti ani naděje, že se poměry zlepší, ani snaha, dalším obchodováním získati prostředků, by svým povinnostem dostál. Rozhodovací důvody předpokládají po této stránce, že stěžovatel mohl předvídati, že

se jeho pasivita musí stále zvyšovati. Neuvědomil-li si stěžovatel neustálého vzestupu schodku, t. j. rostoucího předlužení, jež samo o sobě bylo mu — jak napadený rozsudek zjišťuje — v době nových dluhů povědomo, a nemožnosti, by tak značný schodek v přiměřené době odstranil, neobchodoval s pozorností, dbalostí a obezřetností, jež mu nanejvýš při naprostém nedostatku provozovacího kapitálu náležela a byla možnou. Více, než takovou, třebaže nevědomou nedbalost § 486 čís. 2 tr. zák. (kromě vědomí o nezpůsobilosti k placení) po subjektivní stránce nepředpokládá. Náleželo proto bezdůvodnou zmatečnou stížnost zavrhnutí.

Dle §u 3 odstavec čtvrtý zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 sb. z. a n., je vyloučen z práva volebního, kdož právoplatným rozsudkem soudu trestního byl odsouzen pro takový zločin, nebo takový přečin anebo přestupek, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí. Není-li však zvláštním zákonem výslovně ustanoveno, že ztráta práva volebního nastává bezpodmínečně, může býti tato ztráta vyslovena jen tehdy, byl-li trestný čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných. Dle platného nyní zákonného stavu nastává tedy ztráta práva volebního buď bezpodmínečně, když totiž zvláštním zákonem výslovně bylo tak ustanoveno, nebo pod tou podmínkou, že byl trestný čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných a tu ovšem jen za předpokladů shora zmíněných ustanovení. Nezbytným předpokladem pro ztrátu práva volebního do obcí jest odsouzení pro čin, pro který podle platných ustanovení účinek ten nastává. Úpadek z nedbalosti dle §u 486 čís. 2 tr. zák. takovým trestným skutkem není a při odsouzení pro tento přečin, byť i bylo vysloveno, že trestný čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, nemůže býti uznáno na ztrátu práva volebního. Poněvadž nalézací soud výrokem, jímž vyslovil u obžalovaného ztrátu práva volebního, k jeho škodě nesprávně použil výše jmenovaného zákona, je dotýčný výrok zmatečným dle čís. 11 §u 281 tr. ř. a bylo jej, ač zmatečnou stížností tohoto zmatku neuplatňovala, dle prvního odstavce §u 290 tr. ř. zrušiti jako zmatečný.

Odvolání obžalovaného do nepřiznání podmíněného odsouzení jest odůvodněno. Nalézací soud nepřiznal obžalovanému tohoto dobrodiní proto, že čin byl spáchán z hrubé nedbalosti a lehkomyšlnosti a že je v zájmu veřejném, by trest byl vykonán. Zrušovací soud pokládá toto odůvodnění za nepřipadné, ježto okolnosti, uvedené nalézacím soudem, jsou pro otázku podmíněného odkladu trestu celkem rázu podružného, kdyžtž není v důvodech uvedeno, v čem spočívá hrubá nedbalost a lehkomyšlnost obžalovaného. Dle zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. nelze přihlídnouti k veřejnému zájmu, jak tomu jest podle §u 35 zákona na ochranu republiky a dle §u 51 zákona ze dne 13. května 1924, čís. 117 sb. z. a n., ježto zákon čís. 562/19 klade hlavní důraz na osobnost obžalovaného, pokud se týče jakost činu. Zrušovací soud má tudíž za to, že nalézací soud nezjednal si dostatečného základu pro zodpovězení otázky, zda jsou tu po rozumu §u 1 zákona podstatné důvody, z kterých lze důvodně souditi, že obžalovaný i bez výkonu trestu povede napříště život pořádný a že tudíž není třeba výkonu trestu.

V té příčině dlužno spolehlivým způsobem důkladněji zjistiti a uvážit veškeré osobní poměry obžalovaného, jakož i okolnosti, čin provázející, a na základě jich řešiti otázku se zřetelem k povaze trestného činu a k mravní povaze obžalovaného, jakož i ze způsobu jeho života před činem a po činu, najmě zabývati se dřívějším způsobem obchodování obžalovaného, objasněním jeho schodku a tou okolností, zda plní nyní řádně svoje povinnosti.

Čís. 1676.

Výrok porotců není nejasným ani sám sobě neodporuje, přisvědčeno-li k úmyslu poškozovacímu (§§y 197, 199 a) tr. zák.), popřeno však vzejití škody.

S hlediska §u 199 a) tr. zák. je lhostejno, zda jsou či nejsou splněny předpoklady, za nichž straně dle procesního a exekučního řádu může býti přísaha uložena.

(Rozh. ze dne 16. června 1924, Zm II 112/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Mor. Ostravě ze dne 10. prosince 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ů 197, 199 písm. a) tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody §u 344 čís. 6 a 10 písm. a) tr. ř. Pokud opírá tento důvod o vadnost výroku porotců, jest na zcestí, ježto se hmotněprávní zmatek čís. 10 vztahuje výhradně k rozhodnutí soudního dvoru. Než i jinak jest stížnost bezdůvodnou. Kromě jiných otázek, k nimž porotci odpověděli vesměs záporně, byla dána I. otázka hlavní, zda jest František P. vinen, že 3. března 1922 v exekuční věci, vedené proti němu berním úřadem v Č. ve vlastní věci před okresním soudem v Č. vykonal křivou přísahu vyjevovací, zamlčev pravý stav svého jmění, kterýmžto lstivým jednáním měl vymáhající věřitel, finanční erár, utrpěti na svém majetku újmu přes 2.000 Kč a skutečně také utrpěl. Porotci odpověděli k otázce 12 hlasy: »ano, avšak s obmezením, že škody finančnímu eráru nezpůsobil.« Stížnost vytýká, že výrok porotců jest nejasným (a nesrozumitelným) a sám sobě odporuje, ježto jest jím jednak přisvědčeno k úmyslu poškozovacímu, jednak popřeno vzejití škody, ač byl prý skutek úplně skončen. Výtka neobstojí. Výrok porotců nepřipouští ani nejmenší pochybnosti o tom, jaké bylo pravé mínění porotců o předmětu otázky. Způsobem zcela jasným a jakýkoliv jinaký výklad naprosto vylučujícím vyslovili porotci, že sice obžalovaný jednal v úmyslu, poškoditi erár o více než 2.000 Kč, že však přes tento úmysl zamýšlená jím škoda z křivé přísahy nenastala. Ve výroku není ani rozporu. Nejsou jím zjištěny různé okolnosti, jež logicky vedle sebe obstátí nemohou; není jím k některé okolnosti přisvědčeno a táž okolnost zároveň popřena. Popřena je toliko skutečnost, že škoda vznikla, při-